

'We hebben de kas zo gebouwd dat de bebouwingsgraad zo groot mogelijk is'

Lisianthustelers optimaliseren bedrijf

Anton (links) en Jan Willem Aarse: "Vanwege woningbouw moesten we wijken. We hebben hier het goede klimaat en de goede grond voor lisianthus. We zitten dicht bij de veiling en voelen ons ook aan de streek verbonden. Daarom blijven we in het Westland."

Lisianthustelers Anton en Jan Willem Aarse uit 's-Gravensande zijn volop bezig met 17.000 m² nieuwbouw in Honselersdijk. Op de huidige plaats moeten ze uitwijken voor woningbouw van de gemeente Westland. Ze komen dubbel zo groot terug met een moderne kas met belichting en helemaal klaar voor de jaarrond teelt van lisianthus. De eerste planten gaan naar verwachting begin augustus de grond in.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

Terwijl de nieuwbouw al in volle gang is, gaan de broers tot het najaar nog door op het oude bedrijf. Ze telen nu nog lisianthus in het voorjaar en in de zomer en winter freesia's. "Onze opa is hier begonnen. Onze ouders hebben het overgenomen. De teelten pasten mooi bij elkaar. Freesia kun je zonder grondkoeling niet in de zomer telen en lisianthus in de winter niet zonder belichting."

Op het nieuwe grote bedrijf komen alleen dubbele lisianthus in vijf of zes kleuren. "Het is een mooie teelt, die goed te plannen is. Omdat het bedrijf twee keer zo groot wordt, is een goede planning belangrijk", vinden beide broers.

"En ik ben geen freesia snijder", voegt Jan

Willem Aarse er aan toe. "Ik ben vrij lang en het is veel bukwerk."

In het Westland

Rond 2001 klonken de eerste geluiden van de gemeente Westland over woningbouw. "We hadden toen net het voorste deel van de oude kas vervangen. Ongeveer drie jaar geleden werd het steeds concreter. We zijn grond gaan zoeken in de omgeving en met een makelaar gaan praten om het bedrijf te verkopen", vertelt Anton Aarse.

"We hebben vooral in het Westland gezocht. We telen lisianthus in de grond. We hebben hier het goede klimaat en de goede grond. We zitten dicht bij de veiling en voelen ons ook aan de streek

verbonden." Voorjaar 2007 tekenden ze het koopcontract van een stuk grond, dat ze via hun 'familienetwerk' hadden gevonden.

Ondernemingsplan

Anton Aarse is al sinds 1995 medefirmant op het bedrijf van zijn ouders en heeft sinds die tijd al aardig wat vernieuwingen en optimalisering mee gemaakt. Jan Willem werkt sinds twee jaar op het bedrijf en komt eind dit jaar in de firma in plaats van zijn ouders. Op de middelbare tuinbouwschool had hij ervaring opgedaan met het maken van een ondernemersplan. Hij maakte in samenspraak met zijn oudere broer Anton en Agro AdviesBuro uit Naaldwijk het ondernemingsplan. Dit adviesbureau verzorgde het hele traject van architectuur, vergunningen, subsidiezaken, bestekken met tekenwerk, vergelijkingen en aanbestedingen. Adviseur/projectleider Carel Zwinkels begeleidde hen met de bouw van 'gras tot glas'. Hij verzorgde de onderlinge afstemming van de diverse installateurs, het opzetten en bewaken van de planning en het eens per twee weken organiseren van bouwvergaderingen.

Groen Label Kas

De nieuwe Venlo-kas krijgt een poothoogte van 5,60 meter en een traliemaat van 9,60 meter. Jan Willem Aarse: "We hebben de kas zo gebouwd dat de bebouwingsgraad van de kavel zo groot mogelijk is. We slaan het regenwater op in silo's voor en achter de kas. In de kas zijn alle plantvakken even groot. Het gaas gaat omhoog met de hijsverwarming. De aan- en afvoer van de hijsverwarming loopt pal langs de gevel door een uitsparing in de voet. Daardoor lopen de plantvakken door tot tegen de gevel zonder ruimteverlies."

Doordat de broers voldoen aan een aantal milieueisen komen ze in aanmerking voor subsidie voor de Groen Label Kas. Dit betreft onder andere 100% hergebruik van het drainwater, warmteopslag, de inkoop van groene stroom en het gebruik van een spuitrobot met luchtondersteuning.

Lage druk stoomketel

De benodigde stroom voor assimilatiebelichting gaan ze voor de helft van het net betrekken en voor de andere helft zelf

opwekken met een eigen WKK met een vermogen van 775 kilowatt. Jan-Willem Aarse: "In de winter gebruiken we alle stroom zelf. Als we minder belichten, kunnen we stroom gaan leveren. Een probleem daarbij is dat het net momenteel vol zit. We willen op advies van Agro AdviesBuro wel in augustus een tijd proef gaan draaien met de WKK en terugleveren om eventuele kinderziektes eruit te halen."

Na iedere teelt ontsmetten de broers de bodem om problemen met bodemschimmels te voorkomen. Op het oude bedrijf doen ze dit met een gewone huurstoomketel, waarbij de stoom van bovenaf de grond in gaat. Omdat de teelt op het nieuwe bedrijf intensiever is en bovendien jaarrond, is het interessanter om een eigen installatie te kopen.

Ze gaan daarom voor het nieuwe bedrijf een lage druk stoomketel aanschaffen met daarachter een stoomverhitter. Bij deze techniek wordt de stoom heter en dringt makkelijker de grond in. Een ventilator op de drains creëert een onderdruk. Daardoor trekt de drogere, heterere stoom dieper de grond in. De bodem is sneller en effectiever op de gewenste temperatuur van 70°C.

Verwarmingsnet

Per tralie hangt er een hoogwaardig warmtenet bestaande uit vier monorailbuizen met een diameter van 60 mm. De telers benutten de monorail als trans-

Op het nieuwe bedrijf staat ook een warmteopslagtank.

De nieuwe Venlo-kas heeft een pothoogte van 5,60 m en een traliemaat van 9,60 m.

portrails voor zowel de spuitrobot als het oogststelsel. De bosmachine staat op het middenpad. Alleen de laatste takken aan het einde van de oogst verwerken ze in de schuur.

Onderin zit hijsverwarming met 12 buizen met een diameter van 38 mm op hijsliggers met gaas. Hiermee brengen deze telers laagwaardige warmte bij het gewas.

De planten komen als zaailingen van 10 tot 12 weken oud in pluggen van de plantenkweker. "Nu planten we ze nog met de hand. Op het nieuwe bedrijf doen we dit vanaf een karretje dat over de buizen van de hijsverwarming rijdt. We willen op het nieuwe bedrijf drie tot vier tralies (9,60 x 43,5 meter) per week gaan planten. Per tralie staan er zo'n 35.000 planten."

Het ondernet is voorbereid voor een plantmachine. De broers volgen de ontwikkelingen op dit gebied met veel interesse.

Licht en mest

De planten krijgen bovendoor water met een vaste regenleiding. Lampen (12.000 lux) en beregening hangen aan hetzelfde ophangstelsel om zo min mogelijk schaduw te hebben door het ophangstelsel.

"Na het planten starten we gedurende vier weken met de helft van de belichting. Langzaam voeren we de belichting op naar 12.000 lux. Het aantal uren belichten is afhankelijk van het seizoen. Door deze manier van werken kunnen we de teelduur terug brengen van 15 à 16 weken op

het oude bedrijf naar gemiddeld 11 weken op het nieuwe bedrijf. We sturen de teelt door een combinatie van bemesting en water geven. Hoe meer licht: des te eerder vindt de knopvorming plaats. Door water te geven, zorgen we voor de juiste lengte. De eerste twee tot drie weken houden we de grond vrij vochtig."

Driedelig schermstelsel

Op de bovendraden liggen een 50% zonnenscherm en een assimilatiehoek. 's Avonds gaat eerst het zonnenscherm dicht. De plant krijgt dan de gelegenheid om even aan het klimaat te wennen. Vervolgens gaat het assimilatiehoek dicht. Dit is voor 99% lichtdicht. Het doek in het onderste dradenbed is een energiedoek.

Voor de horizontale lichtafscherming

De broers Anton en Jan Willem Aarse bouwen een moderne Groen Label Kas voor hun lisianthus. Vanwege woningbouw moesten ze verkassen, maar de beide broers wilden wel in het Westland blijven. Ze verhuizen van 's-Gravenzande naar Honselersdijk. Door de nieuwbouw kunnen ze hun teelt verder optimaliseren. Dat doen ze door het gebruik van een eigen stoomketel, een aangepast verwarmingsnet en door het gebruik van belichting.

SAMENVATTING